

HÆMNING, SYMPTOM OG ANGST

Læsning af S. Freud, »Hæmning, symptom og angst« (1926)

På trods af at Freud selv gjorde opmærksom på det »hemmelige bånd« der knytter *Spørgsmålet om lægmandsanalysen* (fra årene 1926-27) og hans kritik af det religiøse verdensbillede i *En illusions fremtid* (1927), er det først takket være Jacques Lacan at vi for alvor bliver klar over at grundlaget for denne forbindelse egentlig allerede var til stede i og med Freuds introduktion af dødsdriftshypotesen (1919-20). Hypotesen om 'dødsdriften' var så »spekulativ« at den ikke kunne tages alvorlig af Freuds elever, selv om det for ham blev ganske bestemt den vej ad hvilke hans efterfølgende udarbejdelse skulle organiseres ud fra. Dette 'hemmelige bånd' skulle nemlig sikre at psykoanalysen beskyttedes mod ikke blot lægernes og præsternes overtagelse, som det fremgår af de nævnte tekster fra årene 1926-27, men dertil kom at det skulle lige så vel — det er Lacan der resumerer det sådan — beskytte opdagelsen af det ubevidste mod psykoanalytikerne egen fornægtelse.

Lacans læsning af »krisen i 1920erne« (sådan som han udlægger det i seminaret fra arbejdsåret 1954-55 — *Le moi dans la théorie de Freud et dans la technique de la psychanalyse*), viser at hvad der var på spil på det tidspunkt, handlede ikke mindst om hvordan 'den psykoanalytiske bevægelse' forholdt sig til den viden, den var sat til at forvalte: *antagelsen vedrørende det ubevidste* blev så at sige indhentet af psykoanalytikerens *meninger om det ubevidste* — et håndgreb som kun kan munde ud i at Freuds opdagelse tabes på gulvet, med fare for at psykoanalysen marginaliseres og udstødes. Heraf kravene om at gøre den mere lempeligt.

Vi forstår derfor godt at Freud igen og igen advarede — bl.a. under indtryk af Otto Ranks bog *Fødsels traume* fra 1924 — mod at hans elever brugte psykoanalysen som en verdensanskuelse og prompte fremlagde *sin* opfattelse af *Ødipuskompleksets undergang*. To år senere genoptager han problematikken med den vigtige tekst *Hæmning, symptom og angst*, som, set i dette lys, ikke bare bidrager med en omarbejdning af den psykoanalytiske angstteori eller en ny understregning af *Ødipuskompleksets* betydning for Freuds teori, men i høj grad forholder sig til et stående spørgsmål, nemlig: Hvilken viden for psykoanalysen? Hvad skal man forlange at psykoanalytikerne i retning af viden?

For at undersøge dette inviterer jeg derfor til at læse *Hæmning, symptom og angst* i det kommende arbejdsår en gang om måned. Nærmere bestemt den onsdag der ligger op til lørdagens læsning af Lacans seminar *Le savoir du psychanalyste*, som på sin måde og med udgangspunkt i Lacan vil forholde sig til det samme spørgsmål.

Læsning af S. Freud, »Hæmning, symptom og angst« (1926)
Syv onsdage fra kl. 19 til 21, fra september 2021 til maj 2022
(dvs. den 29/9, 3/11 og 1/12 (2021) samt
den 2/2, 2/3, 30/3, 27/4, og den 25/5 (2022)).

Koordineret ved Stig Salling